

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS.

Voor de Sted. 12.

Per Post 14.

DIETRE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Geschiedkundige HERINNERING.

Het was geene oprechte belangstelling in het wettelijk welzijn voor de gewesten, welke zich, in het jaar 1795, tot de Provincie Bataafs-Brabant hadden vereenigd, die het Staats-Bewind, zoo als hetzelfde verplicht was, bij het Besluit van den 14 Mei 1802 bezielde, om aan die provincie Besturen te bezorgen, die uit hare welwillende en door ondervinding bewaarde manieren zouden worden daargesteld en volgens dat Besluit ook alzoo te zamen gesteld zouden blijven; even zoo min als het bij een aantal leden der Tweede Kamer, nu onlangs bij de discussien over het *Placet*, eene welmeenende bedoeling kan geweest zijn, zoo als is opgegeven, om de Roomsch-Catholijken te vrijwaren tegen allen onbehoorlijken invloed van het hoofd hunner Kerk, door hunnen de verplichting te houden, kerkelijke verordeningen natekomen, die door zoogenaamde bullen worden medegedeeld, wanneer deze niet door de wereldlijke magt zijn goedgekeurd en autorisatie verleend tot eene behoorlijke afkondiging. — O neen, maar... welk eene bezorgdheid der onverschillen van alle gedaante en geslachten, zoo geloovige als ongelooovige, voor hunne Roomsch-Catholijke medeburgers!!

Wanneer zij niet ziende blind wilden wezen, zoo als veelal plaats heeft, zodra het de godsdienst betreft, dan zouden zij zeer wel weten, dat het hoofd der Roomsch-Catholijke Kerk, geen gezag heeft op wereldlijke gelegenheden, in andere Staten, en dat de leden van dat Kerkgenootschap alleen gehouden zijn, kerkelijke verordeningen op te volgen, om het even of deze al dan niet bij de wereldlijke magten zijn goedgekeurd.

Alle die voorgerezen waren in 1802, even als nu, in 1847, niets anders, dan eene zamenspanning van personen, wier voorouders tot de oude Moeder-Kerk behoord hebben, die door onderscheidene en verschillende wegen daar van zijn afgeweken, en met eene afgekoerdheid van die Moeder-Kerk, door overerving zijn bezield gebleven, zoodanig zelfs dat zij schrik hebben, uit oude, ware en onvervalschte oorkonden en geschriften het bestaan en de verordeningen van deze Kerk te onderzoeken, ja zelfs op bevel hunner Kerkleeraren van hunne

jeugd af zulks niet mogen doen, en waar zij zich ook bevinden, en bij alle gelegenheden, zelfs met opoffering van hunne verschillende gevoelens en kerkelijke leerstellers, zamenspannen, wanneer het den strijd geldt tegen de oude Moeder-Kerk; — de Kerk door Christus daargesteld en tot wier zichtbaar opperhoofd de H. Petrus door hem is aangewezen en benoemd; eene Kerk, die volgens zijne belofte tot het einde der eeuwen zal blijven voortduren en sedert achttien eeuwen, in hare geloofspunten onveranderd is gebleven.

Indien het Staatsbewind in het jaar 1802 oprecht en welmeenend had willen handelen, en alle verschillen en twisten tusschen de onderscheidene godsdienstige genootschappen, betrekkelijk de zamenstelling van de kollegien van Bestuur en het bekleeden van posten, had willen voorkomen, dan had hetzelfde gelijke verordeningen, als voor de provincie Brabant, ook voor de andere Provincien, al ware het dan in evenredigheid der bevolking, behooften voorstellen; dan dit was, zoo als wij meermalen hebben opgemerkt de bedoeling niet, en het strekte alleen om de Roomsch-Katholijken, dat *met-volk*, volgens den predikant van St. Oedenrode, van hunne staats-burgerlijke regten zoo veel mogelijk te beroven.

De protestanten hadden te dier tijde nog eenigszins een meer stellig kerkgenootschap; alstoen bestonden nog geen *Wespen-nesten*, noch associatie of zamenspanningen, die zich, zoo als nu, openlijk verklaren en het doel hebben, de Roomsch-Catholijken in hunne maatschappelijke betrekkingen te benadeelen, maar vooral in hunne kerkelijke, waardoor de andere gezindheden niet benadeeld worden, te belemmeren, en eene gelegenheid te vinden om dezelve misschien later, als zoodanig te vervolgen.

Het deed zich voor, om aan de vermeende grieven der Protestanten te gemoet te komen, maar het ware doel was, om daartoe alles zoodanig te regelen, dat zij de Besturen in de Provincie, en alle aanzienlijke en voordeeltgevende posten in handen zoude krijgen.

Het adres van de Landsvergadering van Breda, hetwelk wij in ons N. 188 hebben medegedeeld, mag wel met aandacht gelezen worden, het behelst de zuivere waarheid; zoo als wij reeds in onze vorige vertoogen gezegd hebben.

Het Staatsbewind berekende, dat men dit doel

in alle de overige Provincien van zelve zoude bereiken, maar men was beducht voor de Provincie Noord-Brabant, waarin de Protestanten, op dat tijdstip, nog geen *twintigste gedeelte der bevolking* uitmaakten.

De ondervinding heeft dit ook bevestigd, immers in alle de Provincien zijn de Departementale en Gemeentebesturen bijna uitsluitend uit Protestanten te zamen gesteld geworden, alle aanzienlijke posten en betrekkingen zijn in hunne handen gebleven, of daartoe onroomschen benoemd.

In deze Provincie heeft men in tegendeel met opzigt tot de Protestanten, geheel anders gehandeld; het Departementaal Bestuur werd door het Staatsbewind voor een derde gedeelte uit Protestanten te zamen gesteld; dit Bestuur, hetwelk volgens art. 38 der Staatsregeling, de benoeming had der Leden van de geregtshoven, heeft, om aan de beginselen van *onpartijdigheid der Roomsch-Catholijken* getrouw te blijven, voor het Provinciaal Gerechtshof, voor het grootste gedeelte Protestanten benoemd, en in de Gemeentebesturen een veel grooter aantal, dan waarop zij, volgens de bevolking, aanspraak konden maken; men heeft nimmer Protestanten om redenen hunner kerkelijke gezindheid uitgesloten, zoo dat zelfs in het jaar 1808 het Departementaal Bestuur was te zamen gesteld uit vier Roomsch-Catholijken en drie Protestanten, en het Provinciaal Gerechtshof uit vijf Protestanten en vier Roomsch-Catholijken. En sedert dien tijd, heeft men met opzigt tot de Protestanten met alle toegevendheid gehandeld; de opvolgende Besturen hebben dat voetspoor gevolgd en, zoo als wij meermalen hebben opgemerkt, niemand om zijne godsdienstige gezindheid, uit huane betrekkingen ontzet of bij nieuwe benoemingen miskend, en in tegendeel, om alle verwijt en vooroordeelen voortekomen, dezelve begunstigd. Men behoeft de Almanakken maar te raadplegen, waaruit de overtuiging kan blijken, dat in deze Provincie meer Protestanten tot Burgemeesters en Secretarissen der gemeenten zijn benoemd, dan Roomsch-Catholijken in alle de andere Provincien te zamen.

En wat heeft het Gouvernement, om niet van de overige Provincien te gewagen, ten voordeele der Roomsch-Catholijken gedaan? men behoeft de naamlijsten maar op te maken, van de Notarissen; van de finantieele hoogere en lagere Ambtenaren; van de Schoolopzieners

en Onderwijzers en van andere betrekkingen, om te kunnen nagaan, hoe de Roomsche-Catholijken, zelfs in deze Provincie miskend werden, waar van de statistieken, welke wij bij gelegenheid zullen mededeelen, de blijken nog nader zullen aantoonen. En moet het dan niet grievend voor de Roomsche-Catholijken wezen, nu nog als partijdig en onverdraagzaam te worden afgeschilderd, en wel zoodanig, dat ten hunnen opzichte maatregelen behooren te worden genomen, om eene stremming in hunne kerkelijke betrekkingen daartestellen. — De Roomsche-Catholijken beklagen zich immers niet over de pogingen, die door de Protestanten, niet alleen in de noordelijke provincien maar in deze, worden in het werk gesteld om hunne propaganda uittebreiden, zoo door hunne predikatiën tegen de Roomsche-Catholijken en hatelijke geschriften, als door aankopen van huizen en huizen in Gemeenten, waarvan de bevolking, behalven de Ambtenaren, geheel uit Roomsche-Catholijken bestaat en zulks om kerkelijke Gemeenten te vestigen, en waartoe niet alleen de fondsen en bijdragen van de protestantsche associatiën, maar ook die der diaconiën en armbesturen worden gebruikt, welke tevens strekken, om behoeftige Roomsche-Catholijken tot hun kerkgenootschap over te halen. — Men behoeft hunne verslagen maar te lezen, over de vorderingen, die door hen ten deze gemaakt worden, tot zelfs in de Belgische Provincien, volgens het verslag in den laatsten *Kerkbode* medegedeeld, om daarvan het bewijs te vinden; de Roomsche-Catholijken hebben daartegen geene jammerklagen op en laten hen tobben; maar zoodra eenige onroomschen, vooral op hun sterfbed, hunne toevlugt tot de alleen zaligmakende Kerk trachten te nemen, dan wordt zulks als eene ongeoorloofde handeling, zoo in openbare geschriften als geheime correspondentie uitgekretsen.

De verwijdering tusschen Roomsche-Catholijken en onroomschen, hetzij dat deze tot een Kerkgenootschap behooren, of niets meer gelooven, neemt door zoodanige handelingen dagelijks toe, en de discussiën over het placet hebben daaraan nog meer voedsel gegeven.

ITALIË.

ROME 28 september. De heer Rossi is teruggeroepen. Het schijnt dat de heer de Broglie hem, namens het ministerie, den raad is komen geven, om een onbepaald verlof te vragen. Zijne stelling te Rome was zeer benard. Niemand bezocht hem meer, men vlugte hem als de pest. De roomsche adel heeft hem zelfs geen teeken van leven gegeven op den dag der ontvangst van de Fransche Kardinalen.

De hervormingen gaan steeds voort. Te midden der moeilijkheden, hem door personen en gebeurtenissen in den weg gelegd, blijft de Paus onverschrokken voortgaan met aan zijn volk vrijheden te verleenen. Er wordt thans eene wet gemaakt welke, naar men zegt, eestdaags zal uitgevaardigd worden, en waarbij de stedelijke besturen worden ingesteld. De burgerwacht trekt aller verwondering door hare orde, ijver en bekwaamheid. Zij is niet, even als in andere landen, een drukkende last, welke op de arbeidende klassee drukt. Bij de oprigting heeft men op iedere stadt acht gegeven: de baardscheerders behoeven op zaterdag en zondag de wacht niet te betrekken. De werkheden, daar-

entegen, kunnen alleen op zond- en feestdagen voor de dienst opgeroepen worden. De geneesherren mogen elk uur den post verlaten, de winkeliers en die drukke zaken hebben mogen zich op de uren, waarop zij het meest te doen hebben, verwijderen; zij mogen het zelf bij elke onverhoefte noodzakelijkheid, mits zij aan den kommandant hun woord geven dat hunne zaken hen roepen en zij op een bepaald uur terug zullen komen. De rijken, die niets te doen hebben, genieten geen enkel dier voorregten; zij zijn altijd onder de wapens en maken bijna alleen het werkdadig gedeelte der burgerwacht uit. Aldus zamengesteld, mag de burgerwacht als eene duurzame instelling beschouwd worden; zij is geene lastige verplichting, waaraan een ieder zich tracht te onttrekken. Ook moet men zien, met hoeveel ijver de dienst verrigt wordt. Dagelijks manoeuvres of wapenoefeningen. De Paus treedt in duidelijke bewoordingen zijne tevredenheid over de burgerwacht uitgedrukt.

Terwijl Pius IX. alzoo voor zijn eigen land bezorgd is, stelt hij evenveel belang in het lot van het overig Italië. Hij werkt naar alle zijden en door alle mogelijke middelen om de oppgewondenheid der noordelijke gewesten tot bedaren te brengen, ten door hunne bisschoppen doende zeggen, dat men niets verkrijgt dan door bedaardheid en vreedzame middelen. Hij heeft onlangs den graaf Ferretti naar Napels gezonden met eenen voortreffelijken brief voor den koning. In dien brief raadt hij den koning, om de wanordeligheden en moorddaden te doen ophouden, door bij tijde de wenschen zijns volks te vervullen. Later, zegt hij, zult gij gedwongen zijn toe te geven en gij zult er bij uwe onderdanen geene verdiensten van hebben. Het is door zelf hunne verlangens te voorkomen, dat gij hunne liefde en vertrouwen winnen zult en nimmer zult gij uwen troon door het bloed bevestigen.

AMERIKA.

De steamer *Zepot* heeft tijdingen uit de Vereenigde Staten aangebragt. De laatste berichten, den 1 september te New-York ontvangen,ielden in dat het amerikaansche leger nog op drie mijlen afstands van Mexiko gekampeerd was, in afwachting van de uitlag des gesloten wapenstilstands, na het bloedig gevecht van den 18 en 19 augustus.

Men hoort algemeen op eene vreedzame ont-knooping.

ZWITSERLAND.

Het gouvernement van Lucern heeft uit hoofde van het gevaarlijke der omstandigheden bevolen dat eenige bataillons van reserve en der keurtroepen onder de wapens zouden komen.

De raad van oorlog te Zurich heeft den aankoop van 50 paarden voor de artillerie bevolen.

In Bern worden reispassen geweigend aan de officieren en manschappen, welke tot de militie van dat kanton behooren.

Het volk van Uri en van Zug, heeft zich, even als dat van Schwytz, verklaard voor eenen gewapenden tegenstand aan de besluiten van den Landdag.

DUISSCHLAND.

Wij hebben in de tijd onze lezers bekend gemaakt over de daad van brutaal en heiligdomnig geweld door het *Obergericht* van Silezie gepleegd, toen het in tegenwoordigheid van den bisschop-coadjutor, Mgr. Latusek, de kasten der officialiteit deed openstellen om er de registers van die regtbank uit te halen. Wij hebben tevens gemeld dat de prins-bisschop van Breslau zijne klacht onmiddellijk tot den koning gezonden had, thans kunnen wij de ministerieele nitpraak, welke onlangs gedaan is in eene zaak, waarbij de onafhankelijkheid der bisschoppelijke magt zoo veel belang heeft, mededeelen. Ziehier dan hoofdzakelijken inhoud van dit stuk:

Het begint met het *Obergericht* strengelijk te

gripen, dat het zoodanig het ontsag aan de bisschoppelijke officialiteit miskend had, van bevelen te geven om bij wijze van executie de hand op hare registers te leggen, en dat wel in een oogenblik, waarop het bisschoppelijk gezag op eene regelmatige wijze een conflict van rechtsgebied had opgeworpen, hetwelk niet door het *Obergericht* konde beslist worden. Wat nu de zaak in discussie zelve en hare beslissing voor de toekomst aangaat: aan het bisschoppelijk gezag wordt bevolen het *Obergericht* en *courant* van zijne regterlijke werkzaamheden te houden en te beschouwen als een gezag, met regt van toezigt bekleed. Maar dat regt van toezigt is niet hetzelfde wat het op de regtbanken gegeven is; het spruit niet uit de gewone hiërarchie voort en kan bij gevolg niet in de uitgetrektheid der discipline magt uitgeoefend worden, zoo als zulke ten aanzien der lagere regtbanken plaats heeft. De onafhankelijke conflicten of verschillen over de uitgebreidheid van het wederkeerig rechtsgebied kunnen dus niet, zoo als in dit geval heeft plaats gehad, door het *Obergericht* zelf beslist worden; en wijl dat regt van toezigt een onmiddellijk uitvloeisel is van het regt des oppervolks *circa sacra* en dus slechts eene speciale lastgeving is, moet altijd de beslissing ingeroepen worden van het ministerie, hetwelk alleen de uitoefening van dat soevereine regt in handen heeft. Na deze, even gestrange als welverdiende les, vernietigt en verklaart het besluit van enwaarde dat gedeelte van het arrest, waarbij Mgr. Latusek tot eene geldboete was veroordeeld en beveelt het, dat aan hem alle voorwerpen en waarden, welke in beslag genomen waren, tot waarborg der betaling van die geldboete, terug zullen gegeven worden.

Dit ministerieel besluit is daarom gezagtig, wijl het 't rechtsgebied der kerkelijke en burgerlijke orde geheel van elkander afscheidt, in zoo ver dat het 't regt van toezigt, aan het *Obergericht* toegekend slechts beschouwt als eene speciale en extra-judiciële volmagt, onmiddellijk van den soevereinen uitgaande voor de eenvoudige uitoefening van zijn regt *circa sacra*. Dit besluit, hetwelk thans voor het gansche koninkrijk kracht van wet zal hebben, ontstaat voor goed de catholieke kerkelijke regtbanken van de tegenwoordige hiërarchie des rijks, en voorregt welke de protestantsche consistoriale bestuursinstellen niet genieten.

— De beijeische Kamer der Afgevaardigden heeft slechts eene korte zitting gewijd aan het onderzoek en het aannemen van een ontwerp van wet. Zij verklaart er zich te vreden over de verandering van kabinet, op den val van den heer von Abel gevolgd, maar uit toevan aan land vragen betrekkelijk de uitbreiding der kiesrechten, de ministerieele verantwoordelijkheid, de openbaarheid der regterlijke debatten, de vrijheid van drukpers, de wijziging van het belastingstelsel en de ontwikkeling van het openbaar onderwijs onder het *statu*.

— Den 26 oktober zal te Berlijn een congres van hervormingsgezinde Israëlieten gehouden worden. Al de joden uit Duitschland, voorstanders van de hervorming der oude Israëlietische instellingen, worden ter bijwoning van dat congres uitgenoodigd.

— De *Augsb. Zeit.* wijzig, naar eenen brief uit Lembag, de tijding, welke als medegedeeld had omtrent de verspreijing der cholera te Jassy in Moldavie. Het is te Oostast dat de kwaal zich vertoond heeft en de tijding daarvan is per eestdaags naar Jassy aangebragt.

Bijzondere correspondentien, voegt de *Augsb. Zeit.* er bij, melden ons, dat de cholera met vreeschreden Moscou naderst en zelfs reeds in die stad veracheten is en er vele slagtoffers gemaakt heeft.

— De catholieke adel van Dusseldorp heeft zich vereenigd om een weeshuis te stichten voor de kinderen der catholieke godsdienst en het protestantsche gouvernement heeft die inrigting goedgekeurd.

In andere tijden zou voorzeker die goedkeuring geweigend zijn geworden.

ENGLAND.

LONDEN, 6 oktober. Heden zijn geene nieuwe faillieten bekend gemaakt. Er loopen wel eenige geruchten; maar zij zijn niet gegrond genoeg, om er melding van te maken.

— Elzabeta is Agt Smith in de cathedrale hoofdkerk van Glasgow tot bisschop en vicaris-apostoliek van het westelijk distrikt van Schotland, waarvan Glasgow de zetel is, gewijd.

— 7 oktober. De hertog van Broglie ambassadeur van Frankrijk, is vertrokken na eenige dagen op het kasteel Broadlands van lord Palmerston door te brengen ten gevolge van dien minister ontvangen afschieding.

IERLAND.

In de laatste vergadering van het repealgenootschap te Dublin, gehouden, heeft de heer John O'Connell, na het doorgewisseld te zyn van den toestand van Ierland te hebben opgehangen, verklaard, dat lord Clarendon, even als de meeste engelsche Staatsmannen, den waren toestand van dat land niet kent, evenmin als het middel om dien te verbeteren. Dit mag als eene eerste oorlogs-verklaring van het repeal aan het whig-kabinet beschouwd worden.

— De Tablet behelst een artikel over Ierland, waarvan wij het volgende ontleenen:

« De aangelegenheden van Ierland hielden zich in een dader doerij kleeft. Een winter, welks rampen niet minder zwaar zijn dan die van het vorige jaar; de zektheid, dat wanneer die verschrikkelijke vooruitzichten zullen verwezenlijkt worden, Engeland veel minder bereidvaardig zal bevonden worden om dit ongelukkig land te hulp te komen; het beroep op de goedwilligheid, op sommige plaatsen met meer aandacht aangeheven en met onverschilligheid ontvangen; de tegenstand der landlords in de betaling der tax, de pachters, van hunne zijde, de volbraking der rechten weigerende; de gewijzigde, de vraagstukken, steeds onopgelost blyvende; de staatkundige vraagstukken meer en meer ingewikkeld; de invloedhebbende mannen des lands, onmachtig om den toestand hunner landgenooten te verbeteren; eene kenbare algemeene ontvredenheid, welke nog dagelijks toeneemt; het repeal, die groote uitbrekking van wantrouwen in Engeland, tot in die standen, welke er tegen ingenomen waren, dbordringende, sindelijk een toenemende weerzin tegen elke maatregel van vicenden ooreprong, en van eene zijde, eene steeds levendiger wordende gehechtheid aan alles wat des landes is, sieder, in zeer onvolkomene trekken, het tafereel van den huidige toestand van Ierland.

« Ja, wij kunnen zeggen, zonder dat men ons van overdrijving kan beschuldigen, dat alles samenhangt om het land in vertwijfeling te werpen en dat de redenen van vertrouwen in de toekomst betrekkelijk zeer gering en gewaagd zijn.

« Elzabetgenstaande dat alles, is hopen een angst en wanhoop eene misdad. Een God van vrede, onds en barmhertigheid waakt over Ierland, even als over de andere volken, die meer met aardse goederen bezield zijn.

« In Ierland, even als overal elders, kunnen bijverheid en overleg, onder den zegen des hemels, het welzijn der bevolkingen verzekeren en het land op den weg van pleci brengen. In Ierland, even als elders, kunnen de rampen, door groote misstanden en snooda achteeloosheid veroorzaakt, hersteld worden; daartoe behoort slechts gezamenlijk en volharding. In Ierland, even als elders, vinden hoop en moed, hunne eigene belooning even als vertwijfeling en lafhartigheid hare eigene straf medebragen. In een woord, wij vermeen en nog reden te hebben om den dag af te wachten, waarop de lucht zal ophelderen,

ofsheoon thans de gezigtelnder geheel beneveld is en ofschoon het gesicht, dat onze ooren treft, meergelijkt op een naderend onweder dan op het voortteeken eener betere toekomst.

« Heden, zoo als altijd, is voor al degenen, die zich hetzij theoretisch of praktisch, met Ierland bezig houden, de groote moeilijkheid in de oplossing dier vraagstukken gelegen. Waarmede zal men beginnen? Welk moet het punt van uitgang zijn in dit groote werk van verbetering? Welke bouwstoffen moeten aangewend worden, om tot eene goede uitkomst te geraken?

De vooruitgang van het repeal, waarop de vrienden van Ierland rekenen, om het te herscheppen is, onder een ander oogpunt beschouwd, niet meer dan een verschijnsel van den voornitgang der algemeene rampen. De toetredingen tot het repeal zijn te danken aan de toeneming der armoede, der ongerustheid, der zedelijke verzwakking welke dagelijks meer en meer zichtbaar wordt in het maatschappelijk ligchaam. Waar vroeger de mensch gelegenheid vond zich met geduld en moed te wapenen, schijnt hij thans niets meer voor oogen te hebben, dan den dood en eene pool van wanhoop; hij heeft alle vertrouwen in het tegenwoordige verloren en zucht naar onbepaalde hervormingen....

« Welk vraagstuk wij ook aan roeren, overal kwelt ons dezelfde bezorgdheid. Welk moet het punt van uitgang wezen der te nemen maatregelen? Allen staan stil voor de moeilijkheid der vraag. Wetgevers, beheerders, hervormingsgezinde repealers, allen zijn er over verschrikt en beangst. Zij staat hen voor oogen als een wijde afgrond, die door eenen krachtigen sprong moet overschreden worden, terwijl, helaas! de grond, waarop zij zich bevinden niets is dan een slijkerige en wankelende moeras, waarop zij geen vasten voet kunnen zetten.

— De misdaden tegen personen nemen in Ierland verbaard toe.

SPANJE.

MADRID 4 oktober. De koningin heeft een nieuw ministerie benoemd met den generaal Narvaez aan het hoofd als voorzitter van den raad en minister van buitenlandsche zaken; den heer Sartorius voor binnenlandsche zaken; Orlando voor finantieu; Ros de Olano voor openbaar onderwijs en Gortola voor oorlog. Madrid was daarbij rustig gebleven. De komst van den generaal Narvaez tot het ministerie en de hooge plaats, welke hij daarin bekleedt, zijn eene groote nederlaag voor de engelsche staatkunde en eene volkomene zegepraal voor den franschen invloed. Hoe zoo op eens de heer Bulwer het onderspit heeft moeten delven zullen wij spoedig vernemen.

— De generaal Espartaco wordt binnen veertien dagen te Madrid verwacht, ten zij men hem de ambassade te Londen opdrage.

— Aan den Franciscus de Paula is door het gouvernement het verlof van in Madrid terug te keeren geweigerd.

FRANKRIJK.

PARIS, 7 oktober. Men verzekert dat de heer Cupin-Gridaine het ministerie van landbouw en loofhandel zal verlaten en dat de heeren Guizot en Durbatet den heer Murat de Bont hebben voorgesteld, om hem te vervangen.

— De maarschalk Molitor is bij koninklijk besluit benoemd tot gouverneur der invaliden.

— Het bevestigt zich dat de fransche vloot een togt langs de kusten van Italie zal doen. De prins van Joinville, die het bevel over die vloot aan den vice-admiraal Tréhouart had overgedragen, is gisteren ochtend naar Toulon vertrokken om zich weder bij de vloot te gevoegen. Men verneemt dat het fransch gouvernement alleer va het officieel ontvangen bericht der ontruiming van Ferrara, tot deze demonstratie toegestemd heeft.

— 8 oktober. Het plan om de opening der wetgevende zitting vroeger als naar gewoonte te openen schijnt opgegeven te zijn.

— Men verzekert dat eersdaags een besluit zal mitgevaardigd worden, waarbij de maarschalk Soult tot den rang van prins zal verheven worden. Hij zal alsdan den titel van prins van Dalmatie dragen in plaats van hertog van Dalmatie.

— Het schijnt dat Frankrijk eene groote hoeveelheid wapens aan den Sonderbund levert.

BELGIË.

BRUSSEL 8 september. Men verzekert dat eene hervorming in het postwezen zal behooren tot de gewichtige onderwerpen welke in de aanstaande zitting der Kamers zullen behandeld worden.

NEDERLAND.

HERTOGENBOSCH, 11 October.

Ten einde bevorderlijk te zijn aan het daartstellen van een metalen standbeeld voor Learens Coeter, heeft zocht mede hier ter stede eene commissie gevormd. Zij bestaat uit de heeren: Mr. M. P. H. Strens, Procureur-Generaal bij het Provinciaal Gerechtshof in Noord-Brabant; Mr. J. Versfelt, Raadheer in gemeld Gerechtshof; Jhr. Mr. H. F. de Grez, Commissaris van het 2^e Distrikt-ambt in Noord-Brabant; Dr. C. R. Hermans, Rector der Latijnsche Scholen (Secretaris); P. R. D. Muller, Boekhandelaar (Thesaurier).

— Bij koninklijk besluit van den 1sten oktober 1847, no. 69 is aan de onderstaande roomsch-katholieke geestelijken, wegens verrigte kerkelijke dienst een pensioen verleend, als:

aan Josephus Anthonius Pierik, afgetreden pastoor der roomsch-katholieke gemeente op den Hoorn (gemeente Leens), provincie Groningen, ten bedrage van f 480;

aan Joannes Stevens, afgetreden kappellaan der r.-k. gemeente te Sambeek, provincie Noord-Brabant, ten bedrage van f 161;

Aan Antonius van Kemenade, afgetreden kappellaan bij de r.-k. gemeente te Valkenswaard, provincie Noord-Brabant, ten bedrage van f 155, en

aan Carolus Wiukelaar, afgetreden pastoor bij de r.-k. gemeente te Nieuwkoop o. a., provincie Zuid-Holland, ten bedrage van f 100;

en welke op grond van het reglement, vastgesteld bij koninklijk besluit van den 5den mei 1839 (Staatsblad no. 14) art. 2 voor lang veel de drie eerstgenoemden betreft, en art. 1 voor zoo veel den laatste aangaat.

— Bij koninklijk besluit van 4 juni 1847 no. 145 is voor de tijd van tien jaren, van 20 mei 1848 af verlengd geworden het octrooi den 28 mei 1843 voor den tijd van vijf jaren verleend aan H. Beraal te St. Michiels-Gestel, op de uitvinding van een reukelooze filters-beerest, strekkende tot eene meer doelmatige verzameling van mest ter bevordering van den witten moerbezienboom.

(Staats Ct.)

— Aanstaanden maandag zal de zitting der Staten-Generaal 1848—1849 geopend worden. Wij laten hier de samenstelling der beide Kamers volgen.

EERSTE KAMER.

E. A. graaf van der Giffel, J. W. Dedel, A. W. baron van Pallandt van Beere, jonkh. H. B. Martin, J. H. baron van Lijnden van Lunenburg, mr. A. G. Verheijen, mr. C. G. Bijleveld, M. C. W. baron du Tour van Bellinchave, A. W. J. baron van Hegenpoth van Aerd, M. H. baron Chassé, A. van der Hoop, H. R. Trip, W. A. W. graaf van Limburg Schruin Noordwijk, jonkh. mr. O. van Swinderen van Rensuma, A. W. baron van Brijenen van de Grooten Lindt, P. W. baron de Lindt de Wall, M. Piepers, mr. D. A. Brugmans, mr. M. C. van Hall, J. W. baron Hagesse van Kattendijke, mr. J. C. van Nes, jonkh. mr. W. L. F. C. ridder van Rappard, jonkh. mr. W. J. Junius van Hemert, mr. J. G. Hinlopen, mr. S. van Velderen, baron Rengers, W. A. baron Schimmelpenninck van der

Ojje tot de beide Pollen, H. C. van der Houven en jonkh. mr. P. van Akerlaken.

Griffier, J. L. W. baron de Geer van Jutphaas.

TWERDE KAMER.
Noord-Brabant: 1848, mr. P. Gouverneur en jonkh. L. J. B. van Sasse van Wasselt; 1849, jonkh. mr. J. O. de Jong van Beek en Donk en mr. R. P. Romme; 1850, mr. J. L. A. Luyben, mr. J. A. Mutsaers en mr. J. B. Bots.

Gelderland: 1848, mr. M. J. de Man en mr. R. Scheers van Harencarspel; 1849, J. T. H. jonkh. Nedermeijer, ridder van Rosenthal, en baron G. J. A. van Nagell tot Ampsen; 1850, E. W. van Dam van Iselt en mr. J. M. de Kempnaer.

Zuid-Holland: 1848, mr. G. B. Nederburgh, jonkh. W. Boreel van Hogelanden, mr. P. Timmers Verhoeven en A. van Rijkevorsel Hz.; 1849, mr. S. H. Anemaet, mr. J. C. Faber van Riemsdijk, mr. L. C. Luzac, mr. G. W. Verwey-Mejan, jonkh. mr. D. T. Gevers van Endegeest en E. P. de Monchy; 1850, mr. P. C. Schooneveld en M. A. F. H. Hoffman.

Noord-Holland: 1848, mr. J. Enschede, jonkh. mr. D. Hooft en mr. G. van Leeuwen; 1849, mr. J. Cor ver Hooft en W. Borski; 1850, mr. J. J. Uytwerf-Sterling, mr. J. S. van Naamen, H. van Beeck Vollenhoven, jonkh. P. Opperdoorn Alwijn en mr. H. J. Smit.

Zeeland: 1848, mr. J. F. Rijxveld; 1849, mr. J. de Backer; 1850, mr. A. J. F. Egter.

Utrecht: 1848, H. Menso; 1849, J. K. baron van Goltstein; 1850, mr. N. P. J. Kien.

Vriesland: 1848, mr. A. Telling; 1849, jonkh. W. H. Lijklama a Nijhoff en mr. G. Hiddema Jongsma; 1850, mr. N. van Heloma en S. baron van Heemstra.

Ovenjisch: 1848, mr. G. J. Bruce en mr. W. H. Cost Jordens; 1849, mr. A. J. Duymaer van Twist; 1850, J. C. baron van Haersolte van Haerst.

Groningen: 1848, mr. C. Star Busmann; 1849, jonkh. mr. J. E. van Panhrys en mr. C. M. Nap; 1850, mr. B. Wichers.

Drenthe: 1850, mr. G. Kniphorst.

Hertogdom Limburg: 1848, H. P. H. Beerenbroek; 1849, J. J. F. M. H. Corneli; 1850, C. M. H. baron de Weich de Wenne.

Griffier, D. Veegens.

Bij besluit van 28 sept. jl. heeft Z. M. bepaald dat het besluit van 20 nov. 1840, betrekkelijk het verlenen van een generaal pardon, uitgeschreven bij gelegenheid van 's konings plechtige inhuldiging, met 10 januarij 1848 zal vervallen.

LATERE BERIGTEN.

Uit Wurzburg schrijft men dat de Paus aan den koning van Beieren een eigenhandigen brief geschreven heeft over de ergernissen van zijn bijzonder leven. De H. Vader schetst in rogende bevoordingen de smart, welke hij daarover gevoelt. Eene poging tot moord, welke aan dien van den heer Lett van Ebersoll doet herdenken, is gepleegd geworden op den heer de Salis-Soglio, opperbevelhebber der troepen van den Sonderbund, op het oogenblik dat hij uit Zog terugkeerde. Gelukkig is die poging verijdeld. Een aantal der schuldigen zijn gevangen genomen en in handen der justitie gesteld. Men verzekert dat een dier ellendelingen bekend heeft, geld ontvangen te hebben om den heer de Salis te doden.

Het genootschap voor den suikerhandel te Berlijn heeft zich onlangs met de Banken van Leening bezig gehouden welke in Pruisen, even als overal elders het monopolie der weikers ten koste der behoevende standen uitoefenen. De meerderheid der vergadering heeft de meening geuit dat het gouvernement dit monopolie behoort af te schaffen en de tak van speculatie aan de vrije concurrentie overlaten.

De engelsche bladen zijn hoogst verontwaardigd over de verandering van ministerie in Spanje.

Te Brussel heeft weder een gruwelijke daad plaats gehad. Een barzenmaker in de rue de la Fousche, Dupuis genaamd, heeft zijne vrouw en een nichtje van 6 jaren, hetwelk hij hem verpleegd werd, op de wreedaardigste wijze vermoord en daarna getracht zichzelf van het leven te berooven, hetgeen hem echter niet gelukt is. Alles doet veronderstellen dat deze ontzettende daad in eene vlaag van krankzinnigheid gepleegd is.

Te Antwerpen zijn de houtmagazijnen van de gebr. Hertogs, aannechers van publieke werkeff, in den nacht van den 8 op den 9 totaal afgebrand.

ONTVANGEN
voor

DE GEMEENTE VAN DE H. ROZA
OP CURAÇAO.

Vit St. Mich. Gestel, « voor de zwartjes, gelijk
« te Herbaar een is » f 1.00.
Volgens vorige opgave..... f 46.00.
Totaal..... f 47.00.

Advertentien.

De FRANSCH KOSTSCHOOLHOU-
DER te Asten, aan de Zuid-Willemsvaart,
verlangt ten spoedigste IEMAND, die de
FRANSCH TAAI, het SCHOON-
SCHRIJVEN en REKENEN magtig is.
Brieven franco, doch liefst in persoon.

TE KOOP.

Eene welbeklaante **APOTHEEK**
en **REGISTAFFAIRE.** Adres
met franco brieven bij **T. M. J. VAN ROOS-
MALEN** Steendrukker te Breda.

J. MUG EN ZOON
VAN
Rotterdam,
IN MANUFACTUREN.

Gevee door deze kennis van 'nour arrivement met
de **AALLERSCHOONSTE ASSORTIMENTEN** van
de **Nieuwst uitgekomen Stoffen**
voor **DAMES-KLEEDEREN, CHA-
LES, OMSLAGDOEKEN** en verdere
KATOENEN en **WOLLEN MANU-
FACTUREN**, van de schoonste en meest
soliede kwaliteiten. Zij zijn ontpakt op
de Schapenmarkt in het Tabakswat,
schuins over den Gouden Leeuw.

Zoowel door civiele als soliede behandeling, zullen
zij zich een gunstig en talrijk bezoek waardig
maken.

's Bosch, 8 October 1847.

R. K. BOEKHANDEL
te 's Hertogenbosch.

Bij Gebroeders **VERBOEVEN**, ligt ter perse:

DIRECTORIUM ASCETICUM

Sive norma dirigendi animas ad perfectionem
Christianam per vias gratie ordinarias, in
quatuor tractatus divisâ, auctore
P. JOANN. BAPT. SCARAMELLO S. J.
Italico primum idioma conscripta. 4 vol. in 12°.

ET EJUSDEM AUCTORIS

DIRECTORIUM MYSTICUM

Sive norma dirigendi animas ad perfecti-
Christ. per vias contemplationis extraordina-
rias, in quinque tractatus divisâ, 2 vol. in 12°.

Eerstdaags zal van deze beide Werken de Pros-
pectus algemeen gratis verzonden worden.

10,000 Francs.

Aan dengenen die bewijst dat het **Eau de
Lob, het Haar op kale hoof-
den niet doet uitkomen en dik
worden.** Dit **Eau de Lob** brengt
het Chevelure terug en conserveert het tot
den hoogste ouderdom. **De Flesch à 5 FRANCS**
met herigt en certificaten van deugd, te
verkrijgen bij den uitvinder **M. LEOPOLD
LOB, Scheikundige te Parijs, TEGEN CON-
TANT GELD, en bij R. VAN BAER, Apo-
theek en Chimist te 's Hertogenbosch,** als
eenig Depot voor de Provincie Noord-
Brabant.

Kaasboodigen, die goede Resultaten be-
twijfelende, kunnen bij den uitvinder voor
eene **VASTE SOM CONTRACTEREN**, te betalen
na gewenscht Effect.

Op **Woensdag den 20 October 1847**, des
morgens ten 10 ure, zal om in het **Pa-
briekgebouw** bijna **LEIDEN**, op de
Heerengracht, geteekend Wijk 8, N°. 775;
om CONTANT GELD, publiek
veilen en verkoopen:

**Eene groote partij
WERKTUIGEN**

GEREEDSCHAPPEN,

BEHOORENDE TOT EENE
KATOEN-DRUKKERIJ EN VERWERIJ;

ALLES ZOO GOED ALS NIEUW,

waaronder een **HYDRAULIQUHE
PERS**, met 32 ZAKKEN, **PLA-
TEN**, 1 extra Zware **KALANDER**
met **IJZEREN HOUDTEN**, 1 **IJZE-
REN PAPPOLLEN**, **WASCH-
BANK** voor **KOPPER** met **PLET-
MACHINE**, 46 **DRUKTAFELS**
met **TOEBEHOREN**, eene partij
HOUDTEN **GEGRAVEERDE
PLATEN**, waaronder verscheidene
NIEUWE STELLEN, 2 **FOU-
LONS**, 1 **WASCH- of SPOEL-
MACHINE**, 1 **BLAUWBAK**
met **TOESTEL** **DE ROULETTE**,
1 **IJZEREN INDIGO MOLEEN**,
1 **BASCULE**, 2 **KOPPEREN KE-
TELS**, met **VUURWERK** om
TURKS-ROOD te **VERWEN**,
2 **VURINGEN** voor eene **DRUG-
KAMER** met **IJZEREN BOU-
ZEN**, **PLATEN**, **TRALIEN**
en verdere **TOEBEHOREN**, tot
eene **ADRIANOPELSCH ROOD-
VERWERIJ**, voorts eene **GLANS-
TAFEL**, **KUPPEN**, **KOPPER-
BEKENS**, **VIEZELS**, **WEDDY
MANNEDEN**, **TAFELS**, **2 KIL-
GELS**, en hetgeen verder ter verkoop
zal worden aangeboden, alles breeder bij
aangeplakte biljetten omschreven.

De voorschreefde **GOEDEREN** kunnen
worden bezichtigd op den 5, 6, 7,
8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 en 20
October 1847, des voormiddags tuschen
10 en 12 ure, op een toegang-biljet
verkijsbaar ten Kantore van den No-
taris **A. B. BARKEY N^o.** te
Leiden.

Graanmarkt

van 's **H. E. R. T. O. G. E. N. B. O. S. C. H.**
Vrijdag en Zaterdag, 6 en 7 October
ROGGE / 7.35, / 8.75 a / 8.10
BOEKWIJF / 6.35 a / 7.25 / 8.00
HAVER / 3.85 / 3.65.

Beurs van Amsterdam
Zaterdag 9 October 1847

w. 8. 2° p. 154, 1° p. 154, 2° p. 154, 3° p. 154, 4° p. 154, 5° p. 154, 6° p. 154, 7° p. 154, 8° p. 154, 9° p. 154, 10° p. 154, 11° p. 154, 12° p. 154, 13° p. 154, 14° p. 154, 15° p. 154, 16° p. 154, 17° p. 154, 18° p. 154, 19° p. 154, 20° p. 154, 21° p. 154, 22° p. 154, 23° p. 154, 24° p. 154, 25° p. 154, 26° p. 154, 27° p. 154, 28° p. 154, 29° p. 154, 30° p. 154, 31° p. 154, 32° p. 154, 33° p. 154, 34° p. 154, 35° p. 154, 36° p. 154, 37° p. 154, 38° p. 154, 39° p. 154, 40° p. 154, 41° p. 154, 42° p. 154, 43° p. 154, 44° p. 154, 45° p. 154, 46° p. 154, 47° p. 154, 48° p. 154, 49° p. 154, 50° p. 154, 51° p. 154, 52° p. 154, 53° p. 154, 54° p. 154, 55° p. 154, 56° p. 154, 57° p. 154, 58° p. 154, 59° p. 154, 60° p. 154, 61° p. 154, 62° p. 154, 63° p. 154, 64° p. 154, 65° p. 154, 66° p. 154, 67° p. 154, 68° p. 154, 69° p. 154, 70° p. 154, 71° p. 154, 72° p. 154, 73° p. 154, 74° p. 154, 75° p. 154, 76° p. 154, 77° p. 154, 78° p. 154, 79° p. 154, 80° p. 154, 81° p. 154, 82° p. 154, 83° p. 154, 84° p. 154, 85° p. 154, 86° p. 154, 87° p. 154, 88° p. 154, 89° p. 154, 90° p. 154, 91° p. 154, 92° p. 154, 93° p. 154, 94° p. 154, 95° p. 154, 96° p. 154, 97° p. 154, 98° p. 154, 99° p. 154, 100° p. 154.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren en Maas te Grave en van
de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

MAAS te GRAVE		DIEZE te 'S BOSCH	
BOVEN	ONDER	BOVEN	ONDER
AP.	AP.	AP.	AP.
Oct. 8	5 60	5 34	5 34
9	5 94	5 34	5 34
10	5 99	5 34	5 34
11	5 99	5 34	5 34

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen 3 octob
voet 9 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY.